

У веденні електронної комерції особливу увагу слід приділяти захисту прав споживачів і забезпеченню їхніх інтересів завдяки підвищенню гарантій зі сторони бізнес-структур.

Незважаючи на всі труднощі, ринок інформаційних послуг розвивається швидкими темпами. Зручність для споживача – основна причина такого зростання.

Бібліографічний список

1. Батрименко В. В. Запровадження сучасних форм електронної комерції в умовах діджиталізації світової економіки. *Стратегія розвитку України*. 2019. № 2. С. 58–65. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/SR/article/view/14502/20934> (дата звернення: 10.09.2024).

2. Особливості та економіка електронної торгівлі: досвід для України в умовах економічної нестабільності / Ю. В. Головчак, К. С. Куцька, І. О. Залецька, Л. В. Прокопець. *Академічні візії*. 2023. № 17. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/234/220> (дата звернення: 12.09.2024).

3. Про електронну комерцію: Закон України від 02.09.2015 р. № 675-VIII. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/675-19> (дата звернення: 15.09.2024).

4. Шалева О. І. Електронна комерція: навч. посіб. Київ: Центр учбової літ., 2011. 216 с.

5. UNCITRAL Model Law on Electronic Commerce with Guide to Enactment 1996 with additional article 5 bis as adopted in 1998. United Nations publication. URL: https://www.uncitral.org/pdf/english/texts/electcom/05-89450_Ebook.pdf (дата звернення: 15.09.2024).

ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ У РИНКОВОМУ СЕРЕДОВИЩІ

*А. Пекера, аспірант, А. Бурковська, доктор філософії (економіка)
Миколаївський національний аграрний університет*

The article examines the main factors affecting the formation of food security in Ukraine in the conditions of a market economy. Food security is considered as a component of national security, which depends on the balance of domestic production, export-import policy, development of the agro-industrial complex, and state regulation of the food market. Particular attention is paid to such aspects as changes in climatic conditions, ensuring the competitiveness of agricultural products, the impact of globalization on the agricultural sector, as well as the role of innovations and investments in the development of agriculture. It is determined that the stable functioning of the food market is a key factor in ensuring the population's access to high-quality and safe food products. The article analyzes the current challenges and prospects of ensuring food security in Ukraine, offering ways to increase the effectiveness of agrarian policy in the conditions of market transformations.

Keywords: food security, agro-industrial complex, market, competitiveness, agrarian policy.

Формування продовольчої безпеки України є одним із ключових завдань у процесі забезпечення стабільного розвитку національної економіки. У ринковому середовищі це питання набуває ще більшої актуальності, оскільки продовольча безпека визначає здатність країни забезпечувати своє населення якісними та доступними харчовими продуктами. Важливо розуміти, що продовольча безпека — це не лише питання кількості продуктів, але й їхньої якості, безпечності, а також доступності для всіх верств населення [1].

Першим і найважливішим чинником є сільськогосподарське виробництво. Україна, будучи країною з багатими природними ресурсами та родючими ґрунтами, має значний

потенціал для розвитку агропромислового комплексу. Проте цей потенціал реалізується не завжди повністю через структурні проблеми, недосконалість земельного ринку та обмежений доступ до інвестицій [2]. В умовах ринкової економіки сільське господарство потребує не лише технічної модернізації, але й впровадження інновацій, таких як біотехнології та автоматизація виробничих процесів.

Другим важливим чинником є міжнародна торгівля. Україна є великим експортером сільськогосподарської продукції, і ринок значно впливає на структуру виробництва всередині країни. З одного боку, це дає змогу збільшувати валютні надходження, але з іншого – орієнтація на експорт може негативно позначатися на внутрішньому ринку. Залежність від глобальних цін на зерно та інші товари робить продовольчу безпеку України вразливою до зовнішніх економічних чинників [3]. Тому важливо дотримуватися балансу між експортними прагненнями та забезпеченням потреб внутрішнього ринку.

Окрім економічних факторів, важливим є вплив кліматичних умов. Зміна клімату вже зараз починає відчутно впливати на сільське господарство України. Часті посухи, зміна сезонів, скорочення кількості родючих земель та інші природні явища зменшують продуктивність аграрного сектора, що вимагає адаптації сільського господарства до нових умов, використання сучасних технологій збереження вологи, оптимізації сівозмін та підвищення стійкості культур до кліматичних змін [2].

Значну роль у формуванні продовольчої безпеки відіграє також державна політика. Ефективне регулювання продовольчого ринку та забезпечення належної підтримки для фермерів є необхідними умовами для досягнення сталого розвитку аграрного сектора. Урядові програми, які спрямовані на розвиток сільського господарства, мають стимулювати як великі агрохолдинги, так і дрібні фермерські господарства [4]. Важливо також забезпечити доступ до фінансових ресурсів, освітніх програм і технічної підтримки для сільських виробників.

Ринок праці та доступ до кваліфікованої робочої сили також є вагомим фактором. Брак спеціалістів у галузі сільського господарства, особливо в малих населених пунктах, ускладнює розвиток виробництва, ще потребує активної участі держави та бізнесу в навчанні кадрів і розвитку сільської інфраструктури, аби підвищити привабливість аграрної сфери [3].

В умовах глобальної економіки, яка стає дедалі менш стабільною через геополітичні конфлікти, зміни клімату та коливання на світових ринках, продовольча безпека України буде залежати від низки ключових чинників. По-перше, зростатиме потреба в інноваціях і технологічних рішеннях у сільському господарстві. Зміна кліматичних умов, зокрема часті посухи та нестабільні сезони, змушуватимуть аграріїв адаптуватися до нових реалій, впроваджуючи більш стійкі та ефективні методи вирощування сільськогосподарських культур. Зокрема, збільшення використання ресурсозберігаючих технологій, розширення агробіотехнологій та автоматизація виробничих процесів стане невід'ємною частиною розвитку агросектору [5]. Водночас держава буде стимулювати фермерів до впровадження екологічно чистих практик для забезпечення сталого розвитку.

По-друге, роль міжнародної торгівлі продовжуватиме залишатися вирішальною. Україна залишиться одним із ключових експортерів зернових та олійних культур, однак зростаюча залежність від зовнішніх ринків може посилювати вразливість внутрішнього продовольчого балансу. Також важливим чинником стане державна підтримка агропромислового комплексу. Урядові програми з розвитку сільського господарства продовжать відігравати важливу роль у формуванні продовольчої безпеки [1]. Очікується посилення підтримки малих фермерів, надання фінансових інструментів та субсидій для модернізації господарств, що сприятиме їхньому розвитку. Водночас держава приділятиме більше уваги продовольчій самозабезпеченості та створенню запасів продовольства для уникнення дефіциту в умовах кризових ситуацій.

На довгострокову перспективу, демографічні зміни та урбанізація також будуть впливати на попит на продовольство. Зростання населення та його концентрація у великих

містах вимагатиме перегляду системи логістики і забезпечення продуктами харчування. Аграрний сектор має адаптуватися до змін у споживчих звичках та впроваджувати нові форми аграрного виробництва, такі як міське сільське господарство та вертикальні ферми [3].

Загалом формування продовольчої безпеки України в ринковому середовищі залежатиме від поєднання технологічних інновацій, адаптації до кліматичних змін, державної політики та міжнародної торгівлі. Якщо ці чинники будуть успішно враховані, Україна зможе не лише забезпечити стабільний рівень продовольчої безпеки, а й залишитися важливим гравцем на світовому ринку сільськогосподарської продукції.

Отже, продовольча безпека України в ринковому середовищі формується під впливом комплексу економічних, природних і соціальних чинників. Для її забезпечення необхідна чітка стратегія, що поєднує інноваційний підхід до сільського господарства, ефективну державну політику, а також врахування глобальних економічних і кліматичних змін. Лише в такому разі Україна зможе зберегти свою роль як важливого учасника міжнародного аграрного ринку та забезпечити стабільність власного продовольчого сектора.

Бібліографічний список

1. Коваленко Т., Ковальчук Т. Нормативно-правове забезпечення продовольчої безпеки України: сучасний стан та перспективи вдосконалення. *Науково-практичний журнал «Екологічне право»*. Вип. 3, 2019. С. 26–31.
2. Lunkina T., Burkovska A., Burkovska A. Features of forming socio responsible behavior in the consumer of organic production of the agricultural sector in Ukraine. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2020. № 1 (105). pp. 11–18. DOI: 10.31521/2313-092X/2020-1(105)-2.
3. Бурковська А. І., Гончаренко М. О., Різун В. Р. Управління кадровою політикою сільськогосподарських підприємств в контексті мотивації праці. *Modern Economics*. 2023. № 41. С. 19–23. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V41\(2023\)-03](https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-03).
4. Burkovska A., Dubeniuk Ya. Marketing Strategy as an Element of Enterprise Management in Today's Ukrainian Conditions. *Modern Economics*. 2024. 44 (2024), 36–40. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V44\(2024\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V44(2024)-05).
5. Полторац А. С., Сухорукова А. Л., Бурковська А. І. Кібербезпека в системі трансформації управління бізнес-організацією. Трансформація менеджменту бізнес-організацій: сучасні тренди та виклики: колективна монографія. Київ: *Державний вищий навчальний заклад «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана»*. 2021. С. 158–176. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/10893/1/17.pdf>.

СТРАТЕГІЯ ПЛАНУВАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІЙ

О. Петрище, к. с.-г. н.

Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»

Currently, the functions implemented during the planning process are changing significantly, the very role of planning in the local government system is undergoing changes. It is increasingly becoming a tool for increasing the competitiveness of territories and regions, a means of uniting various subjects of territorial development around new values and long-term priorities.

Keywords: strategy, planning, development, community, solutions.

Стратегічне планування розвитку територіальних громад – це є системна технологія обґрунтування та ухвалення найважливіших рішень щодо місцевого розвитку, визначення бажаного майбутнього стану території та методів його досягнення, що базується на аналізі